

VLAAMSE WETENSCHAPPELIJKE VERENIGING
VOOR JEUGDGEZONDHEIDSZORG VZW

SPARK36-project

Een gestructureerde gespreksleidraad voor de verpleegkundigen tijdens het kleuterconsult met de ouder(s): een terugblik, huidige stand van zaken (onderzoeksrapport en lopende studie) en vooruitblikkend naar de toekomst... met een nieuwe oproep

Beste CLB-directie
Beste CLB-verpleegkundige, CLB-arts
Beste VVVJ-lid of sympathisant

Hoe CLB-verpleegkundigen/jezelf versterken in hun/je opdracht om een risico-inschatting te maken van de ontwikkelingsbehoeften van een driejarige kleuter en de opvoedingsbehoeften van een ouder?

We lichten een tip van de sluier met een videofragment waarin het '[SPARK36-onderzoek in beeld](#)' wordt gebracht (3min.).

Even een terugblik

In 2018 ging het '[SPARK36-project](#)' van start. Deze studie naar de toepassing van de SPARK-methodiek in Vlaanderen geniet de steun van de Vlaamse overheid en verloopt in samenwerking met de Nederlandse ontwikkelaar van de SPARK (GGD-Zeeland) en de KU Leuven. Het vertrekpunt van de studie is het vermoeden dat de SPARK- gespreksleidraad (die reeds bestaat voor de jeugdverpleegkundigen in Nederland) mits aanpassing aan o.a. de leeftijd van het kind, ook binnen de Vlaamse context kan bijdragen aan een efficiënte en effectieve invulling van het kleuterconsult met de ouder(s), georganiseerd door de CLB-verpleegkundige als een aanbod binnen de universele preventieve basiszorg (RTI model, gelaagd zorgmodel).

Het SPARK-36 project in Vlaanderen heeft als doel om een **gespreksleidraad** te ontwikkelen die:

1. de CLB-verpleegkundigen ondersteunt in een gestructureerde gespreksvoering met ouders tijdens een systematisch kleuterconsult
2. een risico-inschatting mogelijk maakt die tot stand komt op een uniforme wijze (betrouwbaar)
3. vroegdetectie en vroeginterventie van ontwikkel- en opvoedproblemen bij het kind of de ouder mogelijk maakt, gebaseerd op een gezamenlijke besluitvoering en gericht op de behoeften van ouder/ kind (valide)
4. breed geïmplementeerd kan worden met als doel bij te dragen aan de kwaliteit van zorg

Om dit te realiseren bestaat het project algemeen uit een ontwikkelfase, een haalbaarheidsstudie, een valideringsstudie, een studie naar de betrouwbaarheid en een evaluatiestudie (effect één jaar na het gesprek) met oog op een brede implementatie binnen de sector. Het project loopt over meerdere jaren (van 2018-2022).

Huidige stand van zaken

Het onderzoeksrapport met de resultaten van de ontwikkelfase en de haalbaarheidsstudie

De ontwikkelfase en de haalbaarheidsstudie (met drie concepten als focus: de aanvaardbaarheid, de praktische haalbaarheid en de vraag/ behoeften zowel bij de ouder als bij de verpleegkundigen) liepen tijdens het schooljaar 2018-19. **Hiervan zijn de data geanalyseerd, gerapporteerd en voor het eerst voorgesteld op het [VWVJ minisymposium op 29 mei 2020](#) (42 min).**

Algemeen kunnen we stellen dat dit een haalbaar instrument is binnen de dagelijkse manier van werken. Niet enkel ouders worden gesterkt in hun opvoedtaken maar ook CLB-verpleegkundigen worden gesterkt in het uitvoeren van hun decretale opdracht. Door het gebruik van de SPARK36 zien we een sterke verbetering in de kwaliteit van zorg (het kleuterconsult met de ouder) die de wens doet oproepen om deze in de dagelijkse praktijk breed te implementeren. Dit vraagt eerst aanvullend onderzoek naar de psychometrische eigenschappen van het instrument en het voorbereiden van een implementatieplan.

Met deze **mooie resultaten** is de eerste subdoelstelling van het project gerealiseerd, alvast een stapje dichterbij implementatie.

Wil je meer weten?

- Maak kennis met de [infographic over de SPARK36](#)
- Lees hier het [volledige onderzoeksrapport](#)

In het rapport – voluit ‘Het onderzoek naar de haalbaarheid en validiteit van een leidraad voor een gesprek met ouder(s), de ‘SPARK36’, tijdens het consult met kleuters in de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)’ genoemd - is de *onderbouw van de studie* na te lezen alsook de *resultaten van de ontwikkeling en de haalbaarheidsstudie*.

De vervolgstudie

Momenteel wordt het instrument verder onderzocht binnen een vervolgstudie (gericht op de validiteit, betrouwbaarheid en het effect een jaar na het gesprek) die loopt in samenwerking

met de verpleegkundige teams van drie verschillende centra namelijk: **CLB GO! Antwerpen, Vrij CLB Groeninge en CLB GO! Prisma**. Gezien de Covid-19 pandemie was het niet mogelijk om de vervolgstudie af te ronden. Samen met de centra wordt bekeken wat mogelijk is.

Intussen wordt met de onderzoeksgroep nagedacht over een verdere implementatie, dit in samenwerking met de verpleegkundigen vanuit de haalbaarheidsstudie.

Vooruitblikkend naar de toekomst: oproep

Welk CLB-team wil ons helpen om de SPARK te valideren (alvorens te implementeren)?
We zijn op zoek naar 2 à 3 centra (verpleegkundige teams).

Interesse, neem dan voor 15 juli '20 contact op per mail naar ann.keymeulen@vwwj.be of via de telefoon op het nummer: 0499/36.10.79. Graag licht ik de studie meer in detail toe en samen kunnen we de mogelijkheden bekijken.

Wat krijg je ervoor terug?

- Vanaf de eerste trainingssessie ga je aan de slag met het instrument en word je vaardiger in de methodiek. Na ongeveer 5 à 10 gesprekken met de SPARK36 wordt de leidraad als vertrouwd ervaren.
- Je versterkt jezelf als professional in o.a. het voeren van een kwaliteitsvol gesprek met de ouder en het maken van een risico-inschatting.
- Je versterkt jezelf in het doorverwijzen naar je team of externen.
- Ouders zijn heel tevreden over de manier waarop het gestructureerde gesprek verloopt en de inhoud die besproken wordt.
- Je krijgt vormingen op maat: er worden drie trainingssessies aangeboden in je eigen CLB-centrum.
- Als verpleegkundig team kom je op een uniforme wijze tot een risico-inschatting (decretale opdracht)

Tot slot: Wist-je-dat?

- De SPARK voor ouders als eyeopener werkt? Het helpt met bewustwording, ordenen en wegen van hun vragen, zorgen of problemen rond de ontwikkeling en opvoeding van hun kind. Ook kan de interactieve en open aanpak van de SPARK bijdragen aan het vertrouwen van de ouder in de jeugdgezondheidszorg.
- De SPARK36 ook tijdens beeldbellen als haalbaar en positief ervaren wordt zowel door de ouder als door de CLB-verpleegkundigen.

Tot de volgende keer!
Ann Keymeulen